

תוכן העניינים

הקדמה.....	3
מבוא.....	4
פרק ראשון : אנטואן דה סנט אקזופרי והרקע לסיפור.....	6
פרק שני : על ידידות ובדידות.....	11
פרק שלישי : המפגש הראשוני עם הנסיך הקטן ועולם המבוגרים.....	14
פרק רביעי : המפגש עם הדמויות על הכוכבים השונים.....	18
פרק חמישי : השושנה.....	26
פרק שישי : השועל והנחש.....	29
פרק שביעי : המפגש עם הדמויות על כדור הארץ.....	33
פרק שמיני : עזיבת הנסיך הקטן את כדור הארץ.....	35
סיכום ודיון.....	37

מבוא

"הנסיך הקטן", הוא ספר שפורסם בשנת 1943, ונכתב במהלך חודשי הקיץ והסתיו של 1942, בניו-יורק, על ידי אנטואן דה סנט-אקזופרי, טייס, משורר, סופר ועיתונאי צרפתי.

בנוגע לרקע לסיפור, ישנן השערות שונות, חלקן תומכות בכך שדמות הנסיך הקטן היא בעצם אחיו הקטן של דה סנט אקזופרי, שנפטר ממחלה קשה בהיותו בן 15, והיו לו תלתלים זהובים כמו לנסיך הקטן בסיפור, וחלקן גורסות כי ההשראה לסיפור ניתנה מחברו הטוב של אנטואן, אנרי גיומה, שנעלם למשך שבוע במדבר, באחת מן הטיסות שלו בחברת התעופה בה עבד אנטואן.

בספר, אנטואן פוגש בנסיך קטן באמצע מדבר סהרה, בעקבות תקלה במטוס אותה נאלץ לתקן בתוך 8 ימים בלבד, אחרת ייגמרו לו המים שברשותו והוא ימות במדבר. בפרק הראשון, אנטואן, ככל הנראה גם דמות המספר, מתאר עולם מלא במבוגרים ובאנשים שאינם מבינים את עולמו, וגרמו לו לחוש בדידות כל חייו, עד שפגש בנסיך הקטן.

הנסיך הקטן טלטל את עולמו של אנטואן, מפני שהיה מישהו שהבין אותו, לראשונה בחייו. בהמשך הספר, הנסיך הקטן מספר לאנטואן על מסעותיו בין שישה כוכבים בגלקסיה, ומספר שהוא עצמו מגיע מכוכב קטן.

הנסיך ממשיך ומספר כי מחכה לו שושנה מיוחדת שהוא אוהב ודואג לה, על הכוכב שלו, וברצונו לחזור לשם. הנסיך הקטן מספר לטייס אף על חוויותיו ממסעו אל כדור-הארץ לפני שפגש בו, שם פגש דמויות שונות, דומות ומנוגדות זו לזו, מורכבות ופשוטות כאחד: שועל, נחש, כוון רכבות ועוד.

בעבודה זו, אעסוק בקשר שבין חווית הבדידות וחווית הידידות, לבין פגישתו של אנטואן עם הנסיך הקטן במדבר המבודד, ומפגשיו של הנסיך הקטן עם הדמויות השונות בספר, ואנתח אותן מנקודות מבט שונות, פסיכולוגיות וספרותיות, על-פי נקודת מבטי ועל-פי המחקרים השונים בנושא.

בפרק הראשון אבדוק את הרקע לסיפור, על-ידי אנקטודות שונות בביוגרפיה של אנטואן דה סנט-אקזופרי, דרך ילדותו וטרגדיות שונות שפקדו אותה, בגרותו, הקריירה שלו כטייס וכסופר, תאונות טיס שונות שעבר שחלקן קרו במדבר בדומה למקום ההתרחשות בספר, ואישתו שנשארה מאחור בעת שיצא למשימה עם מטוסו ב-1944, ממנה לא שב.

בפרק השני, אראה מהן ההגדרות לשני המונחים- ידידות ובדידות, כיצד הם באים לידי ביטוי בטווחי גילאים שונים, בקרב ילדים לעומת מבוגרים ומה טוענים המחקרים הפסיכולוגיים השונים אודותיהם.

פרק ראשון: אנטואן דה סנט אקזופרי והרקע לסיפור

ילדות

אנטואן דה סנט אקזופרי (1900-1944), נולד בליון שבצרפת, למשפחת אצולה כפרית. אנטואן היה הילד השלישי במשפחתו, אחרי 2 בנות, ואחריו נולדו לו עוד אח ואחות, כשזמן קצר לפני לידת אחותו הקטנה, גבריאל, מת אביו לאחר שנאבק במחלה ממושכת, בשנת 1904.

ההתייחסות היחידה בו מזכיר אנטואן את אביו, היא במכתב לאימו שכתב כשהיה בן 17 בו הוא מספר כי ראה בבית ספרו, "סנט קרווה", כומר שהכיר את אביו ולמד איתו באותה כיתה. "סנט קרווה" היה שם בית הספר בו למד אנטואן מגיל 9-15. פרק הזמן הארוך ביותר בו התמיד בבית ספר אחד.¹

אחיו הקטן של דה סנט אקזופרי, פרנסוא בעל השיער הבלונדיני, נפטר גם הוא בגיל 15 ממחלה קשה, בעת שאנטואן טיפל בו ליד מיטתו. מאוחר יותר כתב אנטואן על אחיו שנפטר: "הוא נותר ללא תנועה, ואז נפל בעדינות כמו שנופל עץ קטן..." התיאור הזה מזכיר מאוד את תיאורו של אקזופרי בסוף הספר "הנסיך הקטן", שכתב כמה שנים לאחר מכן.²

בראיון שנתן אקזופרי ב-1939, הוא טען כי החל לעסוק בכתיבה עוד בגיל 6. בחופשות, עזר אנטואן למשפחתו בגידול חיות הבית והתחבר אליהן מאוד, ובמקביל חלם לטוס: הוא הרכיב כנפיים מבד על אופניו, בתקווה שירחף כמה שניות באוויר, ואפילו בנה טלפון בילדותו מקופסאות פח ישנות. החל מ-1934 אנטואן רשם על שמו כבר כמה פטנטים, שרובם קשורים לתחום התעופה.³

בגיל 12 אנטואן הגשים חלום, וטס לראשונה במטוס. באותה תקופה אנטואן נהג להתבונן במטוסים במנחת המטוסים שבעיר אמבריייה, כשלפתע הבחין בו הטייס ז'ול ודרין, והחליט להראות לו ממעוף הציפור את הטירה של דודתו. התנסות זו הייתה משמעותית עבור אנטואן, וקבעה את המשך הקריירה שלו, יחד עם הניסיונות בכתיבה ובמכניקה.⁴

כשהיה אנטואן בן 14, פרצה מלחמת העולם הראשונה, ו-3 מבני-דודו נהרגו. אנטואן כתב עליהם שירים שהתפרסמו מאוחר יותר, והדבר השפיע עליו מאוד. בגיל 15 אנטואן עבר ללמוד בפנימייה יחד עם אחיו פרנסוא (שנפטר מאוחר יותר), כשהמרחק מאימו ומשאר משפחתו עורר בו געגועים עזים.

¹ טיקוצקי, גדעון. הנסיך הקטן - שבעה פרקי מסע. תל אביב: הקבוץ המאוחד, 1998, עמ' 16.

² Schiff, Stacy. Saint-Exupery: A Biography. New York: Owl Books, 1996. Pp. 61-62.

³ טיקוצקי, גדעון. הנסיך הקטן - שבעה פרקי מסע. תל אביב: הקבוץ המאוחד, 1998, עמ' 16-17.

⁴ שם, עמ' 17.